Numĕrul 41. Adaus la Numĕrul 220 al „Dreptăţii“ din 8 (20) Octomvre 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: **Dr. Cornel Diaconovich.** | Redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

Intêmplări de preste sĕptĕmână.

Din mai multe scrisori ce am primit din cercul Recaşului publicăm cele mai nouĕ lucruri ale descreeratului cap din Recaş. El a făcut şi in sĕptĕmâna trecută unele lucruri in cât ţi greu se le deosebeşti de faptele unuia care a ieşit din casa smintiţilor. Noi nu vom adauge nici de astădată nimica, ci spunem faptele numai aşa cum s'au intêmplat, apoi judece oamenii cuminte şi de omenia asupra acelor fapte, că-ci nu credem sĕ se mai intêmple astfel de lucruri undeva in ţară.

Minunatul cap trescărit îşi ascute acuma dinţii asupra comunei Şuştra şi a frumoasei şcoale confesionale de acolo. El umblă se facă şi acolo şcoală comunală cu puterea. Dară nici preotului, nici oamenilor de omeniă nu le trebue şcoală comunală ungurească. Poporul ţine la limba sa şi vré ca şi copiii sĕi se inveţe româneşte şi se fie Români.

Fluşturĕul insĕ plesneşte de nĕcas vĕḑênd poporul aşa tare şi incearcă acuma in tot chipul se-i moaie, se-i spărie şi se-i infrice cu câte toate, numai ca oamenii se asculte de el, se-i facă pofta sa cea păgânească şi se părăsească pe preotul lor harnic, care şi sufletul şi-l dă pentru poporul sĕu.

In ḑilele trecute el a venit in sat cu gendari armaţi şi la porunca lui s'a scos din biserică steagul bisericesc al cântăreţilor cu cari ei merg la litiă şi la alte sĕrbători bisericeşti şi l'a dus la Recaş.

Apoi s'a băgat ca un turbat in locuinţa preotului şi a resturnat acolo toate căutând după poesiile „Calcă Române“, „Deşteaptăte Române“, „Hora lui Lucaciu“ de şi aceste cântări nu sunt oprite şi le cântă toată lumea românească. Atâta n'a fost destul, ci ca un păgân a trântit de pămênt vasul cu comunicătura pentru bolnavi şi a resfirat'o toată pe podele aşa in cât nici nu s'a putut mai mult aduna.

Toate aceste fără-de-legi strigătoare la ceriu le-a făcut la arĕtarea unui prăpădit de sluşbaş pe care el l'a pus cu sila şi pe care apoi notariul după puţine ḑile a trebuit se-l lepede pentru că a mâncat banii cari n'au fost ai sĕi. Acesta a fost omul de incredere, ortacul şi frate de cruce al unui fibirĕu. Mai mare ruşine şi batjocură nici nu se poate inchipuí.

Vĕḑênd acestea poporul s'a tulburat şi s'a inverşunat foarte şi dacă nu-l molcomeau uşor o puté păţi urît de tot. Poporul este răbdătoriu, dară când nu mai poate răbda apoi este infricoşat.

Se pricepe că preotul sprigineit de toţi oamenii curaţi şi de omeniă ai bisericei şi ai satului, a făcut toate cele de lipsă pe calea legii pentru ca se apere cele ce sunt ale poporului şi pentru ca se i-se facă dreptate dacă mai sunt legi.

La comitat incă se ştiu toate aceste lucruri şi ne mirăm, că nime nu se mişcă, se mai pună frĕu unui astfel de cap de cerc. Sau doară este cu ştirea şi cu voia lor, ca prin călcarea legilor, prin terorisare cu gendari, prin atâcarea trebilor bisericeşti-şcolare, prin batjocorirea chiar şi a sacramentelor se fie poporul provocat, şi necăgit până la sânge sĕ se sloboadă la fapte nesocotite, la fapte ce numai oameni fără de nădejde fac?

Dară eară ne intoarcem. Nu ne putem prea mira. Că doară acest comitat al Timişului este, care a făcut pe noul ministru de culte se dee poruncă consistoriului român gr. or. din Caransebeş se nu mai scrie româneşte acelui comitat, pentru că in adunarea comitatului Timiş numai ungureşte ii slobod sĕ se poarte protocoale şi sĕ se vorbească.

Apoi nu-i dreptate, bunâinţelegere şi dragoste minunată aceasta? Legea spune tocmai din potrivă, insĕ ministrul vré se fie mai mare şi mai tare ca legea şi dă poruncă ca in Timiş toate se meargă numai ungureşte, de şi in Timiş tocmai ungurii de abia sunt de sĕmênţă.

Apoi cum se nu fie in comitatul Timiş fibirĕu şi alţi sluşbaşi, de cari bieţii oameni îşi fac cruce când aud pomeninduli-se numele?

Haram de un astfel de comitat şi de o astfel de conducere! —

Altă mare nedreptate s'a făcut reuniunii despărţĕmêntului Timişorii, a invĕţĕtorilor români gr. or. Căpitanul Timişorii, ingrădit de pandurii sĕi, n'a lăsat sĕ se ţină adunarea acelei reuniuni. Căpitanul oraşului a făcut un lucru nu numai necălit, dară şi tare supĕrătoriu şi nelegiuit.

Chiar şi foaia nemţească din loc „Neue T. Ztg“ in numĕrul sĕu 233 spune şi recunoaşte, că căpitanul oraşului a făcut mare nedreptate, că-ci porunca lui a fost de tot neintemeiată. Dară acea poruncă este şi tare ruşinătoare pentru ţara intreagă, pentru că nu lasă sĕ se intâlnească şi sĕ se sfătuiască nici chiar luminătorii poporului cum se fie ei invĕţĕtori şi crescători mai buni şi mai luminaţi. Inzĕdar ḑicem noi, că naţia noastră maghiară este cavalerească şi tolerantă, pentru că astfel de porunci şi fapte de ale sluşbaşilor nostri administrativi dovedesc ... ai contrariul şi arată, că noi in adevĕr suntem şovinişti.

Iacă pe scurt ce spune chiar şi o foaiă străină. Durere că aḑi sunt aşa puţini incă, cari vĕd şi judecă mai luminat apĕsările şi nedreptăţile ce trebue se le sufere poporul român pretutindinea in această ţară. Şi totuş tot numai Românii sunt de vină la toate, numai pe ei îi prigonesc şi când dorm, numai foilor române se fac procese cu grămada şi infundă in prinsoare pe scriitorii şi apĕrătorii poporului. Cum poate fi dară in acest chip vorbă de apropiere, de pace şi de infrăţire, dacă stăpânirea este pentru Români numai ciumă. —

Spre pildă mai inşirăm in urmă ştirea, că in 17 Octombre eară a fost in Cluşiu un proces de presă. Juraţii unguri au judecat pe George Moldovan, redactor la „Foaia Poporului“ din Sibiiu la două luni prinsoare, la plătirea cheltuielilor şi la 300 fl. ce sĕ se iee din cauţiunea foii. —

Pre cum vedem dară şi din aceste puţine intêmplări inşirate din sĕptĕmâna trecută, lucrurile in ţara noastră sub aceste stăpâniri merg foarte de a vândălagu şi om se fie care va putea aduce trebile in ogaşa oablă, in rênduială bună.

Oamenii şi in deosebi Românii sunt foarte necăgiţi şi se plâng in toată lumea contra grelelor poveri. Acum la acestea se mai adaug şi alte nedreptăţi şi călcări de lege şi câte toate prigoniri.

Ce se va alege de noi oare, când se va porní odată furtuna grea şi va mătura, va rupe şi va nimicí tot ce va fi rĕu?

România.

Mândria României, frumoasa şi bine organisata oaste naţională a sfêrşit in ḑilele prime ale lui Octomvre manevrele sau deprinderile de arme şi au defilat apoi inaintea ochilor Regelui Carol I.

Defilarea incă a fost strălucită. Despre defilare publicăm din foile din România pe scurt următoarele:

Revista ce a avut loc in 10 Octomvre lângă Vasluiu a reuşit pe deplin. Timpul era foarte favorabil; toată câmpia şi dealurile din prejur erau acoperite de lume care venise din toate părţile spre a asista la defilarea trupelor. Spectacolul era mĕreţ şi umplea de mândrie inima ori-cărui bun român.

Era o frumseţă de a vedé diferitele detaşamente defilând cu o exactitate perfectă in mişcări.

Nici urmă de obosealâ nu se vedé pe faţa ostaşilor, cu toate marşurile destul de lungi pe care le făcuseră in cursul celor cinci ḑile de manevre.

M. S. Regele insoţit de Principii străini, de ataşaţii militari şi de un strălucit stat-major, a primit defileul trupelor, in numĕr de aproape 28.000 de oameni, de pe o mică inălţime şi a manifestat in mai multe rênduri satisfacţiunea sa. Mai ales vênătorii, o parte din infanterie şi artileria au fost admirate. Caii cavaleriei păreau puţini osteniţi, dar cu toate astea escadroanele s'au presentat intr'o stare perfectă.

Sânțirea bisericei gr. cat. din Cârneşti.

„Binecuvêntat fie Tatăl Domnului Nostru Isus Christos, carele cu braţ inalt conduce de 18 secoli distinele urmaşilor lui Traian pre pămêntul Daciei“, eschiamă tot creştinul, tot Românul adevěrat, in care iubirea de neam şi lege incă nu s'a stins, când frunḑărind prin foile noastre atât cuotidiane cât şi sĕptĕmânale, mai in tot numĕrul intre corespondinţe, află descrisă sânţirea vre unei biserici ori şcoli româneşti. Şi cu tot dreptul! Când vedem cum un guvern şovinist cu tot feliul de mijloace iertate şi neiertate ameninţă esistenţa şcoalelor alor 10,000.000 civi susţiitori ai patriei comune, cum acel guvern sub egida unui liberalism fals făureşte ḑi şi noapte la legi contrare bisericei lui Christos, in butul alor aproape 16,000.000 creştini, nu trebue oare se salte inima creştinului piu, vĕḑĕnd cum ḑi pe ḑi se inalţă biserici nouĕ? Nu trebue sĕ se bucure patriotul adevĕrat, vĕḑĕnd incordarea conaţionalilor sĕi intru conservarea şcolilor naţionale, prin satisfacerea legilor? Şi Românul, care de 1800 de ani a păstrat credinţa cea de insuş Mântuitoriu şi apostoli propoveduită, care tot de atuncia prin vĕrsarea bogată a sângelui sĕu, a arĕtat că ştie se-şi apere patria şi moşia sa, este creştin bun, patriot adevĕrat, are şi dreptul a se bucura, vĕḑĕnd cum Sionul românesc acuma in periodul resbunării ordinei social-morale se inalţă falnic ca nici când, atât prin zelul fiilor credincioşi intru ridicarea de edificii pompoase menite pentru cultul divin, cât şi prin vestirea evangeliei Domnului Nostru prin cei ce sunt puşi de Spiritul Sânt, a guberna biserica lui Christos, a Archiereilor nostri.

Cuprins de aceasta bucuriă, prind şi eu peana in mână, nu doară că aşi avê se impărtăşesc ceva nou on. public cetitoriu, când descriu sânţirea bisericei gr. cat. din Cârneşti, sevĕrşită de către Ilustritatea Sa Dr Victor Mihályi de Apsia, episcopul Lugoşului, in 11/23 Septemvre a. c., ci ca prin facerea cunoscută a acestei sânţiri se inmulţesc bucuria şi acelor fraţi romani, cari nu au luat parte.

Comuna Cârneşti este situată in comitatul Uniadoarei, in apropierea ruinelor vechei Ulpii Trăiane. Sub coloniile romane, după tradiţiunea susţinută in popor, ar fi fost aici măcelăriele romane, de unde şi numele „Cârneşti“ de la latinescul „Caro“ — carne. Afară de un ram al familiei nobilitare „Kendeffy-Turoczkay“ ea este locuită esclusiv de români gr. cat. in numĕr de preste 700 suflete. Principala ocupaţiune le este lucrarea pămêntului, căci neposeḑĕnd nici munţi nici păşunate, prăsirea vitelor le este foarte dificilă, şi se restringe mai numai la vitele de lipsă pentru economiă. Altmintrelea este un popor curat şi sirguincios, cu rîvnă mare spre biserică şi şcoală, dovadă nou sfinţita biserică şi edificiul frumos de şcoală, finit in anul 1888. Până la an. 1870 serviţiul divin se ţinea intr'o biserică mică şi scundă, ridicată incă in timpurile străvechi, care pre lângă aceea că era nesănĕtoasă, mai era şi mult prea mică de a cuprinde pre toţi credincioşii, ce după o muncă neintreruptă de 6 ḑile alergau in domineci şi sĕrbători la casa Domnului spre a-i da mulţămită şi spre a se intări in credinţă prin ascultarea cuvĕntului divin, şi aşa in acel an, credincioşii unanim deciseră că cu puteri unite, se inlocuiască mica bisericuţă cu una mai mare şi mai corespunḑĕtoare timpului modern. In anul următoriu se pune peatra fundamentală, şi de atunci cu o răbdare adevĕrată, punĕnd peatră pe peatră, după o muncă neintreruptă de mai bine de 20 ani, in fine 'şi vĕḑură planul realisat. Aḑi lângă drumul ţĕrii un turn falnic intre alte douĕ turnuleţe, cu trei clopote mari şi sunĕtoare invită pre călĕtoriu la rugăciune, o biserică frumoasă şi spaţioasă cuprinde pre toţi fiii credincioşi. Cu un cuvĕnt zidirea şi arangiamentul intern nu lasă nimica de dorit. Ear după acest preâmblu se descriu insaşi actul sânţirei dinpreună cu sĕrbările inpreunate, căci sĕrbări adevĕrate au fost ḑilele de Sâmbĕtă şi Duminecă pentru poporul din ţinutul acesta.

Finind pe deplin in vara anului acestuia zidirea şi arangiarea internă a bisericei, curatoratul in frunte cu vrednicul lor paroch on. Romul Bărbescu, carele sub păstorirea sa de 20 ani in aceasta comună, cu o necreḑută abnegaţiune, a condus insuş ridicarea acestei frumoase biserici, indemnând atât prin cuvinte, cât şi prin fapte pre credincioşi a concurge cu denariul lor, s'au presentat in deputaţiune la Ilustritatea Sa Domnul Episcop diecesan din Lugoş, rugându-l se binevoiască a le consacra noua biserică şi aşa a o preda cultului divin. — „Aşi putê ca părinte, când fii mei mĕ roagă se vin in mijlocul lor, se ḑic ba? Nu! Dacă n'aş putê din oare-care causă acuma se vin, voiu venì după delaturarea causei, şi totuş voiu veni!“ a fost rĕspunsul bunului Archiereu. Deputaţiunea, mângăiată de acest rĕspuns s'a intors inapoi, incepĕnd a face pregătiri pentru sânţirea statorită pre 11/23 Septemvre a. c.

Amĕsurat programului Ilustritatea Sa insoţit de secretariul m. on. Nicolau Nestor a plecat Vineri cu trăsura din Lugoş spre Caransebeş, unde au şi pausat preste noapte. Ilustritatea Sa Domnul preposit capitulariu Ştefan Moldovan, ca delegatul ven. Consistoriu, insoţit fiind de m. on. Doamnă, fiica Adolfina Moldovan vĕd. Oltean, dinpreună cu cantorele catedrale on. Vasilie Zsivanca plecaseră incă de Joi cu trenul preste Timişoara—Arad spre Haţeg. Sâmbĕtă către amiaḑi a ajuns P. S. Sa Dl Episcop in prima comună gr. cat. in Boutiariul inf. unde a fost intêmpinat sub un arc frumos de către parochul local on. Romul Raca, insoţit de parochul din Boutiariul sup. on. Andreiu Pop Bociat şi on. Iustin Tiarina din Bucova pre cum şi de mulţime de popor. După ce luară prânḑul in casa parochială işi continuă drumul prin comunele Boutiariul sup. şi Bucova, unde asemenea erau arcuri ridicate şi era viu aclamat de poporul adunat şi aşa ajunse pre la oarele 3 p. m. pre Marmoriul, vechia poartă de fier, de unde se deschide valea Haţegului, ca o grădină măestoasă. Ajuns aici, in Ardealul adevĕrat, incepù pentru iubitul Archiereu un adevĕrat drum de triumf. Toate comunele districtului protopopesc al Ulpiei Traiane, trimiseră călăreţi, cari paş de paş îl intimpinau cu urale

---

FOIŞOARA.

Doine din Bănat.

— Culese de Iulian Puticiu inv. in Pobda. —

După casa Sandrului
Nepoata impĕratului,
De frumoasă ce-i frumoasă
Ca soare de vederoasă,
Ea de noapte se scula
Uliţa că-şi mătura,
Cârcegele mi spăla
Şi la apă se ducea,
Cu cârcege strâncănind,
Cu cişmele tropotind,
Cu sucniţă scârtânind
Cu mâni albe vênt trăgênd;
Când la fântână ajungea
Nici cu bine nu umplea,
Se uita la rĕserit
Vedea Turci tot venind,
Cu puştile puşcărind
Cu săbile strălucind,
Ea napoi se intorcea;
Când acasă ajungea
Aşa poarta mi stăgnea,
Maică-sa din somn sărea
Şi din graiu aşa grăia:
Cum i Lenco ăsta rĕnd,
De tu poarta aşa-i stăgnit
Maică-ta din somn sărind?
Da Lenca aşa ḑicea:
Auḑi maică maica mea
O mĕ ingroapă o mĕ 'nneacă
Că vin turcii şi mĕ ia
Numai sunt fetiţa ta.
Maica ei aşa ḑicea:
Da maica nu te-o 'neca
Ci maica te-o ingropa,
In grădină cu stupină
La umbra nucului,
Supt un fir de trandafir;
Când or fi turcii la masă
Sĕ vină miros in casă.
Nici ea bine nu găta
Turcii la poartă era,
Şi din graiu aşa grăia:
Bună ḑiua doamnă aleasă!
Unde ţi Lenca frumoasă?
Maica ei aşa ḑicea:
Că ḑeu Lenca mea a murit,
Dacă tu nu-mi creḑi cuvêntu
Haida se v'arĕt mormêntu,
Şi mormêntu i arĕtau
Se puneau şi-o desgropau,
Pe Lenca afară o scoteau
In cocie m'o puneau,
Ei se luau şi se duceau
Păn la Dunăre ajungeau,
Când la Dunăre ajungea
Dar Lenca din graiu grăia:
Turcilor vitejilor,
Ia staţi cu cociile,
De şi eu se mĕ scobor
Şi pe faţă se mĕ spĕl,
C'am plecat eu supĕrată
Şi pe faţă nespĕlată,
Şi pe faţă şi pe braţe,
Şi pe alba cosişoară
Şi pe băla pelişoară;
Dar un turc câne bĕtrân,
Din păpuc că el vrea
Lenei apă se-i dea,
Lena astfel i ḑicea:
De când mama m'o făcut
Apă din păpuc n'am but,
Că păpucu pute a turc.
Da turcii se diveneau,
Şi drumu că mi dedeau,
Da ia nu mi se spĕla,
In Dunăre se arunca
Şi din graiu aşa grăia:
Mai voesc Doamne voesc
Voesc hrana peştilor
De cât roabă turcilor.

nesfêrşite, insoţindu-l până la Gradişte, reşedinţa protopopului distr. Aici ajuns, manifestarea simţului de alipire şi de iubire către acest prelat al bisericei române, scutul şi propagatoriul a tot ce e român, şi-a ajuns culmea. Aici îl aştepta sub un arc de bradi, continuitatea, şi stejari, vitejia, protopopul distr. m. on. Pop Avel Bociat in fruntea preoţilor, invêţătorilor, şcolarilor şi a mai o mie de credincioşi districtuali, toţi investiţi in haine de sêrbătoare. Dându-se Archiereul jos din trăsură, a primit omagiele fiieşti prin alocuţiunea clasică a Dlui protopop, care şi ajunsă culmea in cuvintele „că noi cei ce călcăm pulberea eroilor din legiunile traiane, prin zelul şi esemplul Ilustrităţei Tale, şi mai ales prin desele visitări a acestui ţinut istoric prin Ilustr. Ta, când prin sfaturi părinţeşti suntem indemnaţi, vom invia earăş acea mărire străbună.“ Nesfêrşite au fost apoi şi uralele de „se trăiască“ la persoana P. S. Sale. La aceasta frumoasă alocuţiune, insuş P. S. Sa emoţionat, a rĕspuns cam următoarele: „Binecuvêntat fie Tatăl D. N. Is. Chr. care intr'un interval scurt m'a invrednicit a puté acuma a treiaoară se visitez acest ţinut adevĕrat istoric, şi de şi ţinta călĕtoriei mele nu este acest district protopopesc, ci comuna Cârneşti din vicariatul Haţegului, cu o viă bucuriă vĕ primesc aclamaţiunile de bine venire in tractul vostru. Voi diceţi că călcaţi pulverea eroilor legionari, şi cu drept. Dar ştiţi voi pentru ce au fost aceia eroi? Au fost eroi pentru că cultivau două virtuţi mari, virtutea in viaţa familiară, virtutea in viaţa publică. Până când a domnit virtutea in familiă, până virtutea a fost conducătoarea statului, ei au fost tari; când insĕ virtutea a fost eliminată din familiă şi din stat, ei au perit şi adi numai ruinele ne vestesc mărirea a celor ce-şi trăgeau originea de la Dei. Când dară vreţi a reinvia acea mărire, incepeţi a cultiva earăş aceleaşi virtuţi atât in familiele voastre, cât şi in afacerile voastre publice, fiţi cu ascultare faţă de mai marii vostri, ţineţi legea voastră, respectaţi legile ţĕrii şi atunci binecuvêntarea lui Ddeu nu va lipsi, atunci earăşi veţi redeştepta virtutea străbună şi veţi fi vrednici următori ai acelora, cari v'au dat acest ţinut.“ Dând apoi binecuvêntarea archierească, intre aclamările a mii de guri s'a suit in trăsură continuându-şi calea spre Cârneşti unde ajunse către 5 oare d. m. (Incheiarea va urma.)

Din legile ţĕrii.

La 1 Novembre a. c. intră in viaţă respective se pun in practică două legi de nou aduse, anume articolul de lege 18 din anul 1893, referitoriu la „procesele sumare“ (A sommás eljárásról) şi articolul de lege 19 din 1893 referitoriu la „mandatele de plătire“ (a fizetési meghagyásokról.)

Ambele aceste legi taiă adânc in viaţa poporului, fiind că ating causele de drept, de imprumut, de procese ale poporului cari se pertractează la judeţele cercuale (Bezirk, járásbiróság,) şi normează o procedură nouă faţă de procedura vechiă de până acuma.

Ne inplinim deci o datorinţă patrioticănaţională faţă de cetitorii nostri şi, preste tot, faţă de poporul român, dacă îi atragem atenţiunea asupra acestor legi şi-i facem, după putinţă, cunoscuţi cu ele, in scopul ca sĕ se ştie orienta, se nu devină pradă neştiinţei lor şi obiect de esploatare lumei speculative, care ca şi până acum in neştiinţa şi in neorientarea poporului au aflat şi avut un izvor bogat de căştig speculativ.

Una dintre deosebirile prin cari difer aceste legi de procedură de până acum, este aceea că in unele cause procesuale — pre cari le vom numí mai jos — nu se mai recere, ca oamenii se fie mai intâiu citaţi la judeţ, ascultaţi şi apoi judecaţi a plătí, ci la acusa aşternută se emanează din partea judeţului indată mandatul de plătire către cel acusat. Şi dacă acusatul nu bagă de seama, nu face indată oposiţiă*) (ellentmondás), ci va aştepta ca se fie citat la judeţ şi ascultat, cum era datina până acuma, atunci mandatul de plătire (fizetés meghagyás) se aredică la putere de drept, capĕtă putere de esecuţiune etc. fără ca părţile procesuante sĕ se mai infăţişeze inaintea judecătoriei. Acest sistem de inprocesuare cam seamĕnă cu procedura de până acuma in procesele cambiale.

*) In lipsa terminologiilor juridice in ţeara noastră am luat „oposiţiă“ ca traducerea cuvêntului „ellentmondás“ care cuvênt este domicillat in legile României. Aut.

Altă deosebire esenţială, intre procedura aceasta nouă şi intre cea vechiă, este verbalitatea. Adecă acusarea şi apĕrarea in causele in cari procesuanţii vor fi citaţi in faţa judeţului, se va face cu graiul viu, nu se va scrie atâta, ca până acuma; apoi apelaţiunile la tribunal şi chiar şi la tabla regească când ajung aci sĕ se delibereze, se vor delibera earăş in formă de pertractare verbală: cu graiul viu, la care procesuanţii vor fi citaţi in persoană sau prin advocaţii lor.

O altă deosebire esenţială este lărgirea cercului de activitate a judeţului sumariu (járásbiroság, Bezirk) in unele cause, pe cari le vom vedé mai jos.

După aceste, foarte puţine observări generale, trec a arĕta in special cuprinsul numitelor legi, insĕ se inţelege de sine, foarte pe scurt.

Legea art. 18 din 1893 referitoare la procedura in causele sumare (a sommás eljárásról) a mai lărgit competenţa judeţelor cercuale, cu alte cuvinte: de la prima Novembre incolo se poate inprocesua pentru mai multe gâlcevi la judeţul sumariu, şi adecă:

a) toate afacerile cari şi până acum au aparţinut la competenţa lor, apoi şi procesele de la 20—50 fl. cari până acum erau avisate la competenţa judecătorească cercuală ca „bagatel“. (Cele până la 20 florinţi rĕmân şi mai departe la judecătoria comunală);

b) se vor puté inprocesua la judeţul cercual — peste cele de sub a) — incă şi cause de drept de proprietate, de posesiune, de despăgubire din partea societăţilor liniilor ferate, de cumva valoarea realităţilor de sub intrebare nu trece preste suma de 500 fl., — apoi — tot până la această valoare — cause pentru acceptarea sau depunerea socotelilor, pentru validitarea sau desvaliditarea documentelor, (contracte, obligaţiuni) şi in fine afaceri comerciale, industriale ş. a.

c) Cause de drept la cartea fundvală (stergerea ori nimicirea intabulărilor) şi cause de moştenire (ereditarie) până la valoarea de 200 fl. v. a. şi incă altele, asemenea se pot inprocesua la judeţul cercual.

Din revoluţia Bulgarilor.

Un caracter din lupta de eliberare a Bulgarilor.

(Din scrierile Dlui Coriolan Brediceanu).

Intre bărbaţii bulgari, cari prin cuvênt şi faptă se inalţă preste mulţimea luptătorilor pentru eliberare pe timpul inainte de ultimul rĕsboiu ruso-turc, nici unul nu ajunge până la persoana impunătoare a lui Cristo Botoff. Mulţi au fost bărbaţi de peană, cari ca Ljuban Karaweloff, Leroski, Stambuloff şi alţii a tredit poporul bulgar din somnul de patru sute de ani; mulţi ş'au jertfit averea şi viaţa pentru eliberarea poporului de sub jugul turcesc, dar nici unul dintre ei nu au ştiut se admanueze scrisoarea şi cuvêntul cu atâta măestrie, şi nici unul nu ş'a sigilat stăruinţele sale in mod aşa de tragic-poetic, ca Botoff. Activitatea sa literară cade pe primii ani din 1870. In Bucureşti s'a format sub scutul regimului român o asociaţiune a emigranţilor Bulgari, carea lucra pentru resculare a patriei lor. Cu incetul primí aceasta asociaţiune caracterul unui comitet de rescoală a unui comitet-central al celei de voluntari, cari lucrau la opul eliberărei. Bulgaria s'a impărţit in cercuri, pentru fie-care cerc s'a denumit un „apostol“, carele era datoriu prin activitate in persoană a căştiga aderenţi in cercul sĕu, a impărţí arme şi scrisori şi se incheie legătură cu cercurile invecinate. Alţii au fost trimişi in Sêrbia, ca la un popor umplut tot de dorul eliberărei, ca se inveţe „purtarea armelor“.

In primăvara anului 1876 sosiră la comitetul central din Bucureşti ştiri bune din toate cercurile Bulgariei, „Apostolii şi amicii lor veniau, se duceau“. In Balcan şi Pehodope au adus fructe sĕmĕnţa aruncată, apostolii relaţionează că sute de mii se vor rescola şi vor prinde armele la primul signal. Sub astfeliu de impregiurări, decis-a comitetul a incepe rescoala; adunară in România tot braţul bulgar bun de luptă şi corespundĕtoriu, cumpĕrară arme, uniforme şi stabiliră planul de bătaiă. Christo Botoff a fost cel mai fericit; el a fost conducĕtoriul Voevoda cetei adunată de voluntari. A lui destin a fost a fi eliberatoriul patriei sale.

In 17 Maiu 1876 avea se meargă ca de regulă „Radeczky“ un vapor a societăţii Austroungară pe Dunăre in sus. La fie-care staţiune (port) română se urcau ca de obiceiu mulţi călĕtori Bulgari, cu bilete de călĕtorie spre Sêrbia. Căpitanului i bătu la ochi mulţimea mare a pachetelor de bogagiu. Pe acest timp şedea Christo Botoff in cabina sa şi scria ultimele şire către ai sĕi. Facsimila acestei epistolă e adnecsată ediţiunei poesielor lui Botoff arangiată prin Zaharia Stojanoff. Epistola sună in traducere:

„Pe bortul vaporului Radeczky, in 17 Maiu 1876.

Iubita mea Weneta, Dimiter şi Iovanca! Ertaţi-mĕ, că nu v'am spus, unde mĕ duc. Iubirea ce o simt pentru voi m'a impus asta. Eu ştiu, că voi aţi fi plâns, şi lacremile voastre sunt pentru mine foarte scumpe! Weneta, tu eşti soţia mea şi trebue se mĕ asculţi intru toate şi se-mi credi. Eu rog pe amicii mei, se nu te părăsească; ei trebue se te ajute, şi dacă voiu remâné in viaţă, noi vom fi cei mai fericiţi. Dacă voiu murí, atunci se ştí, că după patria mea, pe tine te-am iubit mai mult; de aceea bagă de seamă de Iovanca şi aduţi aminte de al teu — iubitoriu — Christo“.

Cu acestea şire a incheiat Botoff periclul. D'aci inainte avea se trăiască numai pentru present şi viitoriu. Maioritatea socilor de călĕtorie se compunea de conjuraţi; intre ceialalţi călĕtori se aflau şi unii neguţători şi un Kaimakam turcesc, cu haremul sĕu. Botoff şi cei doi adiutanţi ai sĕi, oficierul rus Wojnovszky şi David Todoroff, făcură cele din urmă disposiţiuni, căci rîul Ogost se vedea din depărtare, şi de la acest rîu cam la 10 chilometri lângă satul Kosludi voia Botoff sĕ-şi pună piciorul pe pămĕntul patriei cu ceata sa.

Botoff, şi oficerii sĕi postară in mod neobser-

Despre acțiune acusă, (kereset).

Fie-care om care voește sě improcesueze, are dreptul sě se presenteze in persoană la județ și se inprocesueze cu graiu viu; județul este indătorat se-i ia acțiunea la protocol, se lumineze pe acusătoriu asupra imprejurărilor de acusare, se-l someze ca se procure și alăture la protocol toate documentele și dovedile de cari are trebuință; asemenea și in astfeliu de chip poate apoi, după incheiarea procesului, se ceară esecuțiunea și licitațiunea, tot cu graiu viu.

Toate acestea le poate face, cel ce vrea, și prin advocat.

La diua de pertractare părțile citate inaintea județului trebue se vină punctual și anumit la oara pusă de județ, și vor intra in sala judecătoriului in acelaș rênd, pre cum vor fi scriși pe tăblița județului. Așa dară nu mai esistă indreptățirea de până acù: de 2 oare de așteptare computate de la oara preftptă ca termin de presentare.

Pertractarea va decurge cu graiu viu și nu e permis a ceti din acusă, ci rugarea, respective apěrarea trebue rostită cu gura; documentele pot fi cetite și acludate la protocol.

Remediile de drept permise de lege sunt: apelațiunea și revisiunea, in termin de 15 dile de la publicarea sentinței. Apelațiunile se vor judeca la tribunalele regești, punêndu-se in causă termin de pertractare și fiind părțile citate, ca la forul prim.

Judecata asupra apelațiunei se va face eară verbal: cu graiu viu și in presența părților. Revisiunile se vor judeca — după impregiurări — ori la tabla regească, ori la Curiă, insě aici nu se mai primesc părțile in persoană, ci vor trebuí se fie representate prin advocați.

E de insemnat că după această lege, substituirea la pertractare este mai inlesnită de cât până acuma. Așa de esemplu rudeniile in linia dreaptă, ascendentă sau descendentă, pot se vină la pertractare ca representantele celui citat in proces: tata ori mama pentru copil, ori copilul pentru tată, mamă, moș (bunic); bărbatul poate representa pe socia sa și pe neamurile ei in linia dreaptă ascendentă ori descendentă; socia poate presenta pe bărbat, fratele pe frate, sora pe soră, un inprocesuat pe alt inprocesuat; se recere insě ca representantele se aibe plenipotență in regulă de la cel ce-l trimite la pertractare.

Atâta — spre orientare generală — din această lege.

Din legea articolul 19 din 1893 numită: „A fizetési meghagyásokról“, pe românește traducênd: „Despre mandatele de plătire“, dăm următoarele informațiuni:

Această lege tinde a face și mai mari inlesniri creditorului la incassarea pretensiunilor sale, cari aparțin insě la competența județului sumariu (cercual). Astfeliu deci creditorul poate cere la județul sumariu, ca acesta fără nici o citare sau ascultare preventivă sě emaneze către debitor un mandat de plătire, in care mandat i-se va spune debitorului, că până in 15 dile de la primirea mandatului sě plătiască nesmintit acusatorului suma, resp. objectele cari i-se vor cere.

Astfeliu de mandat de plătire se poate cere — numai la județul cercual — la sume până la 1000 de coroane (500 fl.) sau la objecte ori la papire de valoare până la aceeaș sumă (1000 de coroane), apoi la pretensiuni, objecte etc., cari aparțin la competința judecătoriei comunale.

Contra mandatelor de plătire legea nu admite alt remediu de drept de cât: „Oposiția“ (contradicțiunea, ellentmondás) care trebue așternută in termin de 15 dile, computate de la diua primirei mandatului, către acelaș județiu sumariu, care a emanat mandatul de plătire. Această „oposiția“ se poate da la protocol ori in scris, ori și cu graiu viu, și de-ocamdată nu trebue documentată; se poate face in fine această oposiție, chiar și la inmânuătoriul mandatului de primire, dacă acesta o știe face.

Mai este un remediu contra acestor mandate, așa numit „recurs“ (felfolyamodás) dar ăsta atinge numai eventualele greșeli in formă pe cari le-ar comite — eventual — județul sumariu.

Dacă in restimp de 15 dile nu se dă oposiția, atunci mandatul de plătire devine executabil, adecă județul ordinează execuțiunea pentru incassarea eventual cedarea (predarea) sumei (objectelor) cuprinse in mandatul de plătire; dacă insě oposiția se face in terminul hotărît, atunci județul pune termin de pertractare, citează, ascultă părțile și hotărește prin sentință.

*

Invěțătura noastră ce din incidentul punerii in aplicare a acestor legi o dăm poporului român, este una și scurtă:

Se nu fie ușor și credul, sě nu se lase pe „doară“, ci după primirea cutărei scrisori de asemenea natură se plece indată cu scrisorile la advocat, se consulte și sě se apere.

De altă parte nu ascund, că preoțimea și invěțătorimea noastră carea și-ar lua truda ca se studieze și se priceapă aceste legi, pe lângă ajutorarea poporului ar puté se-'și procure și loru-și un izvor nou de venit, fiind că legea admite ca și neadvocați se intrevină in unele privințe, și tot legea statorește și spese modeste d. e. pentru facerea „oposiției“.

pr.

Legea despre economia și poliția de câmp.

Capul IX.

Despre poliția de câmp.

(Continuare.)

§. 78. Jurământul este a se depune in fața primpretorului, care ia protocol despre depunerea jurământului și estradă atestat care va conține numele păzitoriului, și descrierea teritoriului de păzit. Acest atestat servește păzitoriului de câmp care a depus jurământul spre rectificarea sa.

Tot atunci predă păzitoriului de câmp jurat semnele de servițiu stătorit prin ordinațiunea ministrului de agricultură, pe cari le poartă păzitoriul de câmp in timpul servițiului la un loc ușor de vědut.

Incetând servițiul păzitoriul de câmp, adecă cel ce a dat slujba este datoriu a da atestatul și semnele inderept antistiei comunale, care apoi o dă in samă in 15 dile acelei diregătorii care le-a dat afară.

Păzitorii de câmp jurați se țin in evidență din partea antistiei comunale și din partea primpretorului.

§. 79. Păzitorii de câmp când intră in servițiu depun următoriul jurământ:

„Eu . . . . . jur la un Dumnedeu a-tot-puternic și a-tot-știutoriu, că ce mi se dă

---

vat, nebătătoriu la ochi, conjurații pe la mașina, inaintea caiutelor, matrosilor și a oficierilor de la vapor — și lângă cărmaciu — și-i provedea cu ultimele indrumări, eară turcii cari erau pe vapor își intindeau cu leneviă serioasă covoarele pe pieptul vaporului și se găteau a-și ajunge Nargileli-ul — ca in razele calde și curate ale soarelui de Maiu sě se predea farmecului „a nu face, a nu cugeta nimic“. — Tot era in ordine, conjurații la posturile lor, revolverul in busunariu, gata a sărí la comanda conducětoriului lor, din locurile lor, unde la apărință in tocmai așa de nepăsători se intindeau, ca și turcii lângă „Nargilet“-ul lor, — gata a sărí și a pune mâna pe matrosi, oficeri și a-și esecura puterea asupra vaporului. Nevestele turcilor șoptiau intre sine sub velurile ce le acoperia fața, ca se le treacă de urît și din cuina vaporului, unde socășițele germâne găteau prânzul, ieșia miros de Kaiser-Schnitzel și plăcinte cu mere. Acum lua Botoff uniforma pe sine: un căput inchis cu șinoare, cam ca a călăreților români, cișme, sabia, revolvěr, cujma inchisă cu pene de vultur și cu o incingătoare in colorile Bulgariei: alb-verde-roșu. Ce a urmat după acea, s'a intêmplat intr'un spațiu de timp de câteva minute: „La arme frațlor!“ striga Botoff! pășind afară din cabină cu statul seu. O invălmășală grozavă se născu pe naie până aci cu totul liniștită. Mașiniștii, cărmaciul și matrosii fură opriți locului prin revolverele Bulgarilor, dar turcii, cari durmiau pe locul deschis al naiei alergau ca nebuni; lădi și cofere fură sparte cu lovituri grabnice și puternice și din fundul lor arme și iar arme scoase. Vestmintele țěrănești a le Bulgarilor stăteau in scurt timp aruncate pe suprafața naiei, armele sdrâncăneau și injurăturile matrosilor și comanda căpitanului naiei nu se puteau audí de sberăturile Bulgarilor. Pe al doilea căpitan al naiei îl țineau țeapăn doi bulgari inarmați; inzădar se apăra și striga: Țineți pe lotri! Lotrii îl țineau pe el. Ei țineau deja toată naia. Botoff suflă după acea in cornul sěu și lasă se desvălească steagu cetei sale. Atunci poruncí se vină căpitanul naiei la sine și-i comunică, cumcă patrioții Bulgariei se află pe naia sa, el e voevodul lor și acum, pe basa forței, și căpitan al naiei. El pretinde necondiționata esecutare a poruncilor sale și demândă, că la acela loc se fie debarcat, pe carele el îl va designa. Căpitanul făcù semne de protestare, dar se liniștí, după ce i cetí Botoff un esemplar din proclamațiunele sale deja tipărite, fiind că se convinse că are intru adevěr de lucru cu patrioți resculați. Botoff se deobligă totodată a da căpitanului naiei o declarațiune inscris, că el a silit cu forța pe căpitan a impliní cererile sale. In urmarea acestora, căpitanul naiei fù nevoit a se supune, își luà locul pe podul de comandă și se declară gata a impliní dispozițiunele lui Botoff. Mașiniștii, matrosii își recăpětară libertatea și fie-care își ocupà locul și lucrul sěu. Botoff fù incungiurat de ai sěi — fie-care voí ai strênge mâna. Voacea lui puternică, sonoră, ochii sěi mari strălucitori ca de glorie aproape, toată infățoșarea sa in uniformă măestoasă ținută de brâul tricolor — impresiona și insuflețí pe ai sěi. —

„Frate!“ strigà unul din tovărașii sěi, „ești ca un rege! Doamne Dumnedeule de sigur și țarul Assau chiar așa a fi fost“.

„Fraților!“ strigà voevoda mulțimei; „eu sum chiemat se Ve fiu conducětoriu. Nu la Serbia mergeți voi, ci in patria voastră scumpă, in Bulgaria! Mě puneți voi pre mine de Voevodul vostru, carele voește se ve ducă la glorie și invingere? Jurați voi că veți impliní poruncile mele?“

— Noi jurăm! jurăm! hurrah Christo Botoff, a fost respunsul.

Insuflețire cuprinsă ceata Bulgarilor, cari au plecat se elibereze patria lor. Ei sărutară steagul, o față de mětasă verde cu leu de aur zugrăvit și cu inscripțiunea: „Moarte ori libertate“, se imbrățoșează intre sine și cu toți din luntre: mașiniști, matrosi, căci acum toți conlucrau la un scop. (Incheiarea va urma.)

mie spre pază și toate câte se țin de el le voiu păzi cu eredință și pe aceia, cari pe teritoriul dat mie spre pază, vor face daună sau vor incerca se facă daună, îi voiu arĕta fără intârḑiere, dacă-i de lipsă îi voiu zălogi sau îi voiu deține, după putință voiu impedeca ori ce facere de pagubă și paguba făcută o voiu prețuí-o conștiincios și după cea mai bună pricepere a mea, pe nevinovat nu voiu invinovăți strĕmb și nu-l voiu suspiționa, fără știrea și invoirea stăpânului meu sau fără trebuință neincungiurată nu voiu părăsí paza și slujba mea și voiu fi totdeuna rĕspundĕtoriu pentru toate ce mi se dau ingrigirii mele. Așa se-mi ajute Dumneḑeu!"

§. 80. In casuri de transgresiuni de câmp făcută pe temeiul esperințelor sale proprie și cu provocare la jurământul depus, dacă judecătoriul nu le ține de esepționavere și dacă lipsesc contra-dovedile, acele mărturisiri au putere deplin doveditoare. (Va urma).

Cronică.

Românii din Torontal. Cu mare bucuriă mĕ grăbesc a vĕ raporta pe scurt, că in Dumineca trecută a servit in Panciova in căsarma cea mare militară Dl capelan militariu Alesandru Muntean servițiu divin in limba română. Acest lucru este de mare folos tocmai aici nu numai pentru ostași, ci și pentru poporul român din Panciova, unde nu s'a inplinit incă despărțirea ierarchică de la Sêrbi. Ar fi bine ca preotul Muntean se ne facă mai des această bucuriă și mângâiere; eară ven. consistoriu și delegațiunea congresuală sĕ se ingrigească fără intârḑiere de o capelă macar și atunci despărțirea ierarchică va fi mai ușoară și mai posibilă, că-ci popor avem, el insĕ așteaptă conducere bună și tare. — Coresp.

Un pandur. Ion Contrea din Comloșul-mare, comitatul Torontal, a venit in 12 Octomvre la Timișoara se negustorească cu struguri. Un pandur de ungur, doară unicul ungur la oraș, s'a făcut strașnic pe lângă neguțătoriul român. Acesta l'a priceput și l'a omenit cu struguri ca pe un om de omeniă aproape ḑiua intreagă. Noaptea Contrea a pus mai multe corfe cu struguri sub căruța sa și s'a culcat lângă ele. Pe la meḑul nopții cineva se apropie cu indresneală de căruță, ia corfa cea mai plină și se duce frumoșel. Dimineața Contrea se trezește și vede că o corfă cu 20 chile de struguri frumoși nu-i ca in palmă. Contrea se necăjește și se plânge. Dară Dumneḑeu ține și noaptea cu oamenii de omeniă. Un veghetoriu de noapte român de la ducheanurile invecinate a vĕḑut lotria, dară nu s'a putut mișca de la locul sĕu; ci el cunoscĕnd pe lotrul, căci era tocmai pandurul indopat și omenit toată ḑiua cu struguri de către Contrea, i-a spus acestuia toată taina. Pe aceasta cale apoi au pus mâna pe pandurul cu corfa plină de struguri și la poliția s'a adeverit toată vinovăția pandurului. Insĕ Românul din Comloș nici până aḑi n'a căpĕtat nici struguri, nici despăgubire, nici nu i s'a publicat vr'o sentență, ci i s'a dat napoi corfa fără struguri și plină cu făgăduelі frumoase; eară pe pandurul acesta îl vedem și mai departe in slușba poliției adecă a pazei averii și a ordinei publice in oraș. Vom urmări casul până la sfĕrșit cu toată atențiunea, ca se vedem că oare și aici are se fie sistematică aceasta cale de a ferici pe poporul român.

„Săteanul", ḑiarul anunțat de subscrisul, care era se apară la 1 Septembre a. c. conținênd literatură poporală, din lipsa de abonenți nu a putut și nu poate apărea. Dacă insĕ ar incurge abonaminte, in tot minutul sunt gata a incepe edarea lui. Material am cel puțin pentru 60 coale tipărite, adecă pentru 12 broșure a 5 coale. Cine voește, se poate abona; prețul pe 1 an e 6 fl. pe 1/2 an 3 fl. — Cu stimă — Besztercze Monor, (Transilvania) 1 Oct. 1894. Ion Pop Reteganul.

Dăruire. Dl George Andreescu proprietariul moșiei Poenari-Rali din județul Prahova, in România a zidit pe cheltueala propriă o frumoasă școală pentru poporul de pe moșia sa. Localul a costat 40—50,000 lei, cuprinde 4 odăi și o sală mare pentru festivitățile școlare, fiind intocmită pentru o școală cu patru classe primare. Inaugurarea s'a făcut Dumineca trecută cu mari festivități. Seara s'a făcut din partea țĕranilor o frumoasă manifestațiă cu facle, in onoarea generosului dăruitoriu.

Ambiția ungurească. Un corespondent al lui „Magyar Hirlap" a fost primit ḑilele acestea „in audiență" la noul gâde sau șintĕr al statului, cu numele Bali Mihály. La intrebarea corespondentului, că ce l'a indemnat se petiționeze la acest post, gâdele rĕspunse: „Am făcut'o aceasta parte din pasiune, parte din ambiția națională.... Am voit se dovedesc, că dacă e de lipsă, și Maghiarul știe spânḑura". — Această „ambiția națională" se ilustrează de altfel și prin faptul, că la re'ntoarcerea sa din Pesta, unde fusese, ca sĕ-și primească diploma de gâde, lui Bali 'i s'a făcut din partea comunei o primire grandioasă. Toată comuna era in haine de sĕrbătoare, se ridicaseră porți de triumf, ba și mai multe fete imbrăcate in haine albe eșiră spre intimpinarea noului gâde, care acum trece ca podoaba satului. — Ferice de „patrioți", adauge „G. Tr." căci cel puțin acum au și ei cu cine se fălí.

Conferința invĕțătorilor in Banloc. Convocare! Prin aceasta se convoacă adunarea generală a despărțĕmêntului Ciacovei, aparținĕtoriu reuniunei invĕțătorilor români gr. or. de la școalele conf. din diecesa Caransebeșului, care adunare se va țíné Mercuri in 19 Octomvre a. c. st. vechiu la 9 oare a. m. in sala de invĕțămênt a clasei a doua de băeți din Banloc.

Asil de copii in Satul-nou. Scaunul școlar din Satul-nou (Réva-Ujfalu) a ales in ḑilele acestea de educătoare la asilul de copii pe o domnișoară română, dar comitetul adm. comitatens a nimicit alegerea, pentru că candidata aleasă nu are cualificațiune. Nu preste mult se va face dar altă alegere. De cumva s'ar afla o educatoare română, îi recomandăm se petiționeze indată la scaunul școlar din Satul-nou și credem că nu se va căi de acest pas.

Comunicațiune nouă cu omnibus. Cu ḑiua de 1 Novembre n. vor comunica mai multe carĕ omnibus din suburbiul Maiere la cetate și la gara căii ferate din suburbiul Iosefin. Taxele pentru liniile mai scurte sunt câte 6 cr. pentru cele mai lungi 10 cr. Omnibusurile circulează de la 6 oare dimineața până la 10 oare noaptea.

Puști pentru glotiști. Cele 23 batalioane de glotiști se vor provedé ca și oastea honvedilor cu puști de repetiție sistem Mannlicher. Ministrul de honveḑi a și băgat in budgetul resortului sĕu suma speselor ce se cer pentru această inarmare a glotiștilor.

Un omor inpătrit. Din Becicherecul-mare se raportează că in localitatea Kerless din vecinătatea acestui oraș in noaptea ḑilelor de 13 și 14 l. c. mai mulți indiviḑi ar fi străbătut in localul de negustorie al lui Lazar Kerschner și l'au ucis atât pe el cât și pe nevasta sa cu doi copii. In urmă rĕufăcĕtorii după ce au jefuit banii și marfa, au luat-o la sănĕtoasa fără sĕ se fi putut până in moment erua.

Satisfacțiă unui preot român. Afacerea intre pretorul cercual A. Spilca și preotul român Ioan Marcovici este cunoscută și cetitorilor nostri. Pretorul adecă a insultat și a atacat fără motiv pe preotul român in cancelaria comunei. Preotul insĕ nu s'a lăsat cu una cu două, ci și-a căutat dreptul cu toată energia și hotărîrea. Urmarea a fost, că vicecomitele a pedepsit pe pretorul cu dojană aspră, ear' tribunalul l'a osĕndit la 50 fl. pedeapsă in bani. Scorniturile foilor maghiare dară cari puneau vina in spatele preotului român sunt combătute și desvĕlite in golătatea lor prin aceste sentențe.

Incasarea notelor de stat de un floren. Notele de stat de câte un floren se incassează din greu așa că in luna lui Octomvre până acum s'au scos din circulațiune aproape ḑece milioane floreni. In luna lui Iuliu s'a inceput incassarea notelor de stat de câte un floren și până aḑi circulațiunea de 59 milioane de note de stat de câte un floren a scăḑut la 20 milioane. Incassarea se face acuma tot mai grăbit așa in cât la sfĕrșitul anului notele de stat de câte un floren vor fi toate incassate și scoase din circulațiune. Aceasta se și simte in afacerile de toate ḑilele cu bani ivindu-se monetele in masse tot mai mari argint, aramă și nichel.

Inele false. Poliția a pus mâna pe un inșĕlătoriu făimos, care vindea la târgurile Timișoarei poporului țĕran inele de metal prost galbin drept inele de aur.

Felurimi.

Oara cea mai favorabilă pentru muncă. Doctorul Vanghon Harley a făcut cercetări curioase in scopul de a stabili care sunt oarele cele mai potrivite pentru muncă, adecă a căutat se găsească momentul când omul e capabil se dea o cantitate mai mare de lucru intr'un timp dat și a ajuns la resultate foarte curioase. A studiat, pentru aceasta, o serie de mușchi lucrând la osebite oare din ḑi și a putut conchidel că ceea ce se poate numí „capacitate de producere" suferă variațiuni periodice pe fie-care ḑi. E o perioadă de creștere, apoi alta de descreștere in facultatea de a muncí, după cum e creștere și scădere in temperatura corpului și in numĕrul pulsațiunilor. Mulți își inchipuesc că dimineața, când omul se scoală din pat, poate da cea mai mare cantitate de lucru: din potrivă pe la nouĕ oare dimineața se trece printr'un minimum și se produce o perioadă de descreștere până la 11 oare. Imediat după prânḑ se poate nota o micșorare treptată, timp de o oară; dar, după o oară de la aceasta din urmă, se produce o nouă sporire, astfel că la 3 oare după amiaḑi facultatea de a muncí ajunge la maximum. La 4 oare o depresie se produce; pe la 5 oare energia crește din nou, pentru scurtă vreme insĕ. D. Harley își propune se urmeze esperiențele sale. Deja invĕțatul poate afirma că se lucrează mai bine de la 11 jum. dimineața până la 4 oare și jumetate seara, de cât dimineața.

Economiă.

Păstrarea prunelor proaspete. Pre când va vení notiţa asta in mână, va fi cam târḑiu pentru anul acesta, de a-i lua folosul, dar va fi bine ca se şi-o noteze cetitorii foaiei noastre pentru anii următori, că rară poamă este mai plăcută, mai gustoasă şi mai sănĕtoasă de cât pruna când e coaptă bine, din care causă Românii nostri de pe valea Rodnei, fii sufleteşti ai părintelui Domide şi a fie-ertatului Macaveiu, numai prunelor le şi ḑic p o a m e şi sub poamă ei inţeleg numai pruna. Astfel fiind s'au cercat mulţi in multe chipuri a păstra prunele timp mai indelungat, până colo iarna, şi unii au şi reeşit. Două metode de păstrarea prunelor proaspete dăm şi noi aci, pre cum urmează: 1) Umple o sticlă largă la gură cu prunele cele mai frumoase şi mai coapte luate cu coadă şi o astupă cu un stupuş de papură, apoi ingroapă sticla cam $1^1/_2$ metri in pămênt. Astfel puse se păstrează prunele foarte bine şi la gust mai nu sunt de a se deosebí de fructele proaspete. 2) Un mijloc pentru păstrarea prunelor in mĕsură mai mare este următoriul: Punem prunele in butoaie, tot un strat de prune una lângă alta şi un strat de hârtie tăiată mĕrunt ca tăiţeii, până s'a umplut butoiul. Apoi îl infundăm, legăm cruciş şi curmeḑiş cu fune şi-l băgăm in fântână, unde se stee tot in apă, spânḑurat in fune. Dacă-i butoiul bun, cât se nu poată străbate apa in lăuntru, atunci şi in Mărţişor avem prune proaspete şi gustoase. Minunea aceasta o face inchiderea aerului şi temperatura pe o formă (uniformă) ce domneşte in apa din fântână. — i.

Metodă rusască de a păstra merele. Un mod indătinat in Rusia de a păstra merele, constă in sărarea lor. Cu deobire se sărează merele tari tomnatice şi ernatice. Fructele după culegere se şterg mai intâiu bine cu un petec de pânză ori se spală cu apă şi după ce s'au sbicit bine se aşează in butoaie curate şi se pune slatină până trece preste ele. Butoaiele se infundă apoi şi se pun in gheţare ori in celare recoroase până la inceperea iernei când prinde a ingheţa, atunci apoi se pun in celare recoroase, dar unde totuş sunt scutite de ingheţ. Slatina ce o punem pe mere in butoaie, se face punĕnd: la 30 litri apă un pahar (ca de 2 d. l.) de sare şi după ce s'a topit sarea bine, turnăm murătura aceea pe mere, dar rece se fie, nu caldă. Unii pun la fie-care 30 litri de murătură 1 chilo de făină de secară ori de grâu, care cu timpul dă merelor un gust plăcut acriu. Unii in loc de făină pun miere de stup, zăhar şi unele aromate: anison, săcarea ş. a. — Aşa se conservează (păstrează) merele mai preste tot anul, devin mai frumoase, străvăḑăcioase şi cu un gust bun acriu. — i.

Păstrarea cartofilor (baraboilor). Metoda cea mai sigură şi mai bună de a păstra cartofii in grămeḑi, constă in aceea, că-i punem pe un loc sbicit in grămeḑi de un metru de late şi tot de atât de inalte. Lungimea grămeḑilor e după trebuinţă, dar nu mai mare, de cât putem sĕ o luăm intr'o ḑi de earnă, când cere trebuinţa, cu grămada incepută se nu stee aşa de aḑi până mâne. Grămeḑile le acoperim bine cu pae, pe o potrivă de gros puse şi bine uscate. Apoi acoperim grămeḑile cu pămênt ca de 10—15 cm. de gros şi eară de o potrivă preste tot. Când prinde gerul, mai punem un strat de pămênt pe ei, dar tot de o potrivă de gros. Ori-ce alte preparări şi aerisări sunt de prisos. In anii când paie sunt puţine, in locul lor putem pune pe grămeḑile de baraboi muschiu, turmetă, ogringi ori alte grinzae, cum sunt lugerii uscaţi de la baraboi, vejii (paele de cucuruz). Sub grămada de baraboi incă facem un pat de paie ori grinzae. — i.

Voacea poporului, voacea lui Dḑeu. Poporul ḑice că de va bruma intre s. George şi Inălţare va bruma şi intre s. Mării. In ĕst an — spre paguba economilor şi a noastră a tuturor — s'a implinit prorocia poporului nostru. In noaptea de 7 Maiu, când s'a inceput procesul Memorandului, ceriul a bântuit cu brumă groasă ţarinile şi grădinile, astfel şi in noaptea de 8 Maiu, in cât plantele mai delicate: fasolea, crastaveţii, bostanii, patlagelele ş. a. au rĕmas ca opărite, in cât au trebuit sĕ se semene a doua-oară. Din asta causă crastaveţi, fasole şi patlagele am avut mai târḑiu ca de altă dată, când n'a brumat. In noaptea de 15 şi 16 Sept. va se ḑică intre s. Mării, ear a brumat gros şi a opărit plantele mai gingaşe, fasole verde, crastaveţi şi patlagele proaspete nu vom mai avea in ĕst an. Ar fi bine se ne insemnăm astfel de prorocii poporale, după ce vedem că se implinesc in tocmai. — i.

Mod nou de a curăţi sticla (glaja). Unge sticla de amêndouĕ părţile cu spirt de terpentin şi o poţi tăia cu foarfecele după plac. — i.

Higienă.

Puterea vindecătoare a albuşului de ou. Pentru ranele causate prin tăietură nu esiste un mijloc de vindecare mai sigur şi mai repede ca albuşul proaspĕt de ou, cu care invălim rana. Este mai bun chiar de cât c o l o d i u m, şi-l avem pururea de a indĕmână. E ştiut că rana se măreşte şi se causează dureri dacă ea vine in atingere cu aerul şi cu materiile aflătoare in el. Albuşul de ou, ce se uscă repede, formează o peliţă, prin care nu poate străbate aerul şi vindecarea urmează sigur. — Apoi albuşul de ou este un mijloc puternic şi contra disentăriei, (aprinderei de maţe). Sĕ se ice bătut cu niţel zăhar şi sĕ se inghiţă aşa proaspĕt şi durerile vor inceta. E de ajuns de se ia câte un albuş de ou in 2, mult in 3 rênduri pe ḑi. E demn de insĕmnat că in atari casuri albuşul de ou nu serveşte paţientului numai de medicină, ci şi ca nutrĕmênt totodată, stiut fiind că in atari casuri paţienţii nu pot mânca mai nimic. — i.

Grijiţi ochii copiilor. Vestitul medic de ochi L. Webester Fox dă următoarele sfaturi despre grijirea ochilor copiilor: 1) Nu lăsaţi ca se cadă lumina in faţa copiilor, până dorm. 2) Nu lăsaţi ca copii se stee lung timp aţintiţi cu ochii tot la un lucru. 3) Nu-i lăsaţi ca se inveţe mult la lumină artificială. 4) Nu-i lăsaţi se cetească cărţi cu litere prea mĕrunte. 5) Nu-i lăsaţi se cetească in tren sau trăsură. 6) Nu ascrieţi durerea de cap numai de cât mistuirei, că lesne se poate că ochii o causează. 7) Nu concedeţi ori cărui negustor de ochelari a le prescrie ochelari. 8) Concedeţi, ba chiar impuneţi copiilor mişcare multă in aer liber, cu deosebire pe câmpurile inverdite, coloarea verde are o inriurinţă binefăcĕtoare asupra ochiului. 9) Inainte de a fi implinit anul al 6-lea nici un copil nu trebue dat la şcoala quotitidiană, unde se propune scris-cetitul. — i.

Tragerea de losuri.

La tragerea losurilor „J ó-s z i v" câştigul principal de **18.000** fl: l'a dobândit seria 1758 nr. 85; apoi **1000** fl: s. 977 nr. 15 şi s. 5518 nr. 78; **500** fl: s. 968 nr. 35 şi s. 1055 nr. 49; **100** fl: s. 754 nr. 46, s. 914 nr. 76, s. 1061 nr. 48, s. 1409 nr. 25 şi s. 6042 nr. 36; **25** fl: s. 464 nr. 86, s. 765 nr. 31, s. 1460 nr. 31, s. 1668 nr. 83, s. 2386 nr. 83, s. 4395 nr. 33, s. 5122 nr. 53, s. 5853 nr 69, s. 5466 nr. 33 şi s. 6307 nr 80; **10** fl: s. 486 nr. 13, s. 855 nr. 6, s. 960 nr. 90, s. 1234 nr. 100, s. 2094 nr. 30, s. 2198 nr. 16, s. 4628 nr. 90, s. 5168 nr. 25, s. 5465 nr. 59 şi s. 7276 nr. 93. Apoi s'au mai tras 300 losuri cu câte 2 fl.

Glume.

Bună escusare: A: Sunt două sĕptĕmâni de când ţi-am imprumutat parapleul şi nu mi-l mai aduci: ce cugeţi dta?

B: Dar te rog, veḑi bine că de atunci ploauă intr'una! — i.

Formalitate practică. I n v ĕ ţ ă t o r i u l: De ce trebue se ḑicem la measă o rugăciune, până a nu ne apuca la mâncat?

Ş c o l a r i u l: Sĕ se mai rĕcorească mâncarea, că ne-am frige cu ea fierbinte! — i.

Blestăm teribil. A a r o n către I a n t ă l ă: Jucarea-i ciardaşul o sută de ani desculţ pe hîrburi de sticlă de brâu cu soacră-ta! — i.

Doreşte imposibilul. Cât de fericit aş trăí cu nevasta mea dacă soacră-mea nu s'ar fi n ă s c u t! — i.

Din public.

(Pentru cele cuprinse in această rubrică redacţiunea nu primeşte responsabilitatea.)

Dechiaraţiune.

Ni-a venit la cunoştiinţă din isvor sigur, că cineva ni-a descris la Escelenţia Sa Dl Ministru de interne cu cele mai negre colori. Intre altele: că suntem agitatori şi, ce e mai mult, că am ţiné şedinţe secrete cu poporul prin sâutele biserici. — In faţa acestor denunţiări maliţioase, noi subscrişii preoţi români, din Valea Almăjului, — comitatul Caraş-Severin, cercul administrativ Bozoviciu, diecesa Caransebeşului, protopresbiteratul Mehadiei, — simţiudu-ne pe nedrept ofensaţi şi atăcaţi in reputaţiunea noastră ca preoţi români şi fii credincioşi ai patriei noastre comune, prin o astfeliu de descriere condamnabilă, ne simţim moralminte constrinşi a-o dechiăra prin aceasta de o apucătură miserabilă; ear pe acel „Cineva" îl provocăm a eşí pe faţă şi a arĕta şi documenta casuri concrete. La din contră, pe acel „Cineva" îl timbrăm şi infierăm (jĭgluim) de un miserabil, de un mişel şi pĕcătos, carele prin astfeliu de apucături infame — a avut de scop a ne inegrí inaintea autorităţilor noastre, a voit a-şi arĕta patriotism şi prin o astfel de linguşire murdară a-şi căştiga merite . . . . . .

Tot-de-odată dechiărăm şi aceea că: vom remâné şi de acum inainte ceia-ce am fost: preoţi romani conştiinţioşi intru indeplinirea datorinţelor noastre; iar ca cetăţeni vom sbiciuí ca şi pân acuma pe ori şi care, carele va indrăsní a ataca drepturile constituţionale ale poporului, provĕḑute in legile patriei noastre scumpe.

Ioan Brinzeiu preot gr. or. român in Bozoviciu.
Dimitrie Bogoieviciu preot român in Bănia, de presinte in Lapusnic, ca administrator parochial.
Nicolae Novacoviciu preot român in Gherboveţ.

Posta redacţiunii.

Dlui D. M. in Bozovici: Ce se poate bucuros din cele raportate. De alt cum poate că vom scrie şi pe cale privată.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţĕrile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sĕptĕmâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau Ele variază in preţuri.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 250,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 7 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 5 fl. 90 cr. — 6 fl. 10 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 4 fl 95 cr.—5 fl 28 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 99—5 fl 90 cruceri.

G r â u l este fluctuant. Preţurile variau cu 6 fl 50—6 fl 71 cr.

S ĕ c a r a incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 6000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 18 cr. — 5 fl. 20 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 4 fl. 60 cr. — 4 fl, 70 cr. in fine insĕ remase cu 4 fl. 72 cr. — 4 fl. 80 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl. 40 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 80 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată măre albă 5 fl. 50 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 5 fl. 25 cr. pistriţă 4 fl. 50 cr. pitică 7 fl. cr. M a z e r e 8 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. M a c sur 28 fl. vênet 32 fl. C h i m i n, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ĕ m ê n ţ u r i. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 8 fl. 00 cr. — 8 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 11 fl. 00 cr. — 12 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—4 fl. Gaine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 20 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 1 fl. — cr. — 1 fl. 30 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

O a u ĕ, 50 până 52 dărabe 1 fl.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pământ) au căḑut cu 60 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 00 cr. rosa nuoi 1 fl 60 cr. ca covrigii 2 fl 50 de fabrică 1 fl. 00 cr.

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, notează 153 fl.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — A i u l 37 fl (per 100 Kilogr.)

L â n a. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 44—52 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 52 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 48 fl 56 cr. amĕsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sêu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sêu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2,40	1.50	3,60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

şi a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu T i m i ş i ó r a:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cŏrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesfoldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-Audrás	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzföld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyerok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspőki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Őrményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 18 Octomvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 77 chilog. per 100 chilog.	5.60—5.65
„ „ „ 78 „ „ 100 „	5.70—5.75
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „	4.75—4.80
Orz „ „ „ „ „ 100 „	5.10—5.30
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.	5.35—5.50
Cucuruz, nou „ 100 „	4.35—4.40
Rapiţă, „ 100 „	9.40—9.50

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 17 Octomvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.74	—
„ „ toamnă	fl. 6.27	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.84	—
„ de primavară	fl. 6.10	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 5.97	—
„ „ Sept.—Oct.	fl. 6.23	—
Rapiţă	fl.11.30	—

Bursa de Budapesta din 17 Octomvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4½	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4½%	101.—
„ „ „ „ croate	4½%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	$4^2/_{10}$	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4^2/_{10}$%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	$4^2/_{10}$%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	$4^2/_{10}$%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ $4^1/_{10}$% 40 ani	99.—
„ „ „ „ $4^1/_{10}$% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.96
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12.28
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.37
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv" 2	3.30
„ „ „ austr.	3.60
„ crucea roşie 5	12.50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acții Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.=
„ „ „ pe acții Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ și comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. și industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ creată de escompt 200	—.—
„ de escompt și zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Bursa din Bucuresci pe diua de 17 Octomvre 1894.

EFECTE	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu banĭ gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	100 3/4
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	97 1/8
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	98 1/8
„ „ 32 1/2 mil.	4%	Ianuarie Iulie	84 1/2
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	83 3/4
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	85 1/2
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	86 3/4
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	100 3/4
„ casei pens. a 300 leĭ	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	86 1/2
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	87 1/4
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iași	5%	Iulie Ianuaríe	79 1/2
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nominala	
Banca naț. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naționala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de constructiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata	SCHIMB	CURSUL
Napoleonul	—	Londra . . cek	25.41
Galbenul austriac	—	„ . 3 luni	25.27
Coroana germană (marca)	—	Paris . . cek	101
Lira sterlină	—	„ . 3 luni	100. 25
Lira otomană	—	Francia . cek	—
Imperialul rusesc	—	„ . 3 luni	—
Florinul austriac de hărtie	—	Viena . . cek	203 1/4
Rubla de hărtie	—	„ . 3 luni	201 1/4
Aur contra argint (agiul)	0%	„nap. (scurt)	—
		Berlin . . cek	124.35
		„ . 3 luni	123.70
		Germania . cek	—
		„ 3 luni	—
		Amsterdam 3 luni	—
		Petersburg 3 luni	—
		Belgia . 3 luni	99.90
		„ . (scurt)	—
		Elveția . 3 luni	—
		Italia . . 3 luni	—

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul
Grâu	60	8
Porumb	60	5·75
Secară	—	—
Ovĕs	—	—
Orz	—	—
Rapiță	—	—
Fasole	—	—

Invitare la prenumerațiune.

„Foaia de Duminecă“ a diarului „**Dreptatea**“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puțin 8 pagine cu ilustrățiuni, este intocmită pentru trebuințele țĕranului român și costă

pe un an fl. 2
pe 1/2 an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă și „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenți sunt rugați a insema pe cuponul mandatului foaia și timpul pentru care trimit abonamentul, precum și adresele lor corect și legibil.

Adresăm inteligintei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la țară abonarea acestui organ menit a contribuí la educățiunea politică, culturălă și economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administrațiunei diarului „Dreptatea“ in Timișoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administrațiunea.

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acțiuni“ in Timișoara.